

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas pārskats par darbu 2005.gadā

Ievads

2005.gads UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas darbā ir bijis dinamisks un bagāts ar daudziem nozīmīgiem notikumiem. Atbilstoši UNESCO LNK Asamblejas lēmumam Nacionālās komisijas galvenās prioritātes 2005.gadā bija:

- Latvijas līdzdalība UNESCO Ģenerālās konferences 33.sesijā Parīzē 2005.gada oktobrī.
- UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas darbības popularizēšana Latvijā un pasaulē.
- Latvijas nemateriālās kultūras kā pasaules kultūras daudzveidības faktora saglabāšana un attīstība. Starptautiskās konferences “Mutvārdu un nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana: jaunatne, izglītība un attīstība” 2005.g. 1. – 4. jūlijā organizēšana Latvijā.
- Latvijas līdzdalība *UNESCO Konvencijas par kultūras satura un māksliniecisko izpausmju daudzveidības aizsardzību* izstrādes procesā.
- Rīgas vēsturiskā centra kā UNESCO pasaules mantojuma vietas saglabāšana un attīstība.
- Atbalsts līdzdalībai ANO dekādes “Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” uzsākšanai Latvijā un Latvijas rīcības plāna izveidei.
- Pasaules izglītības foruma (Dakāra, 2000) rīcības plāna “Izglītība visiem” īstenošana Latvijā un Baltijas jūras reģionā mūžizglītības sistēmas attīstības perspektīvā.
- Jaunatnes izglītība un pētnieciskā darbība pasaules un nacionālā kultūras un dabas mantojuma aizsardzībai.
- Ūdens resursu un ekosistēmas kvalitātes saglabāšana un apsaimniekošana.
- Starptautiskā atbalsta Latvijas Nacionālās bibliotēkas projektam mobilizācija.
- Atbalsts Pasaules informācijas sabiedrības samita 2.fāzes sagatavošanas pasākumiem Latvijā.
- Latvijas sekmīgas līdzdalības nodrošināšana UNESCO Starpvaldību bioētikas komitejā un Starptautiskajā Komunikāciju attīstības programmas padomē.

Gads aizsākās ar sadarbības protokola parakstīšanu ar L'Oreal Baltic un Latvijas Zinātņu akadēmiju par trīs stipendiju sievietēm zinātnē piešķiršanu. Šis sadarbības līgums pavēra iespēju trīs Latvijas zinātniecēm vienu gadu saņemt stipendijas pētījumu veikšanai Latvijā. Šogad visa gada garumā zinātnes programmas ietvaros tika turpināta Sedas purva hidroloģiskā izpēte. Izglītības jomā 2005.gadā sevi aktīvi pieteica konsultatīvā padome “Izglītība visiem”, kuras galvenie uzdevumi ir saistīti ar Pasaules izglītības forumā Dakārā (2000) pieņemto sešu izglītības mērķu īstenošanu Latvijā. Konsultatīvās padomes darbā ir aktīvi iesaistījušies 42 valsts, nevalstisko, starptautisko un privāto institūciju pārstāvji, tādējādi izveidojot vienu no nozīmīgākajiem starpnozaru forumiem izglītības jomā Latvijā. Kā apliecinājums mūsu valsts aktīvai līdzdalībai UNESCO izglītības programmas darbā, ir gada nogalē atkārtoti uzticētais pienākums pildīt reģionālā “Izglītība visiem” koordinators pienākumus Baltijas jūras valstu reģionā.

Gada nozīmīgākais pasākums nacionālās komisijas darbā kultūras jomā bija starptautiskais forums “Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana un pārmantošana: izglītība, jaunatne un attīstība” Latvijā. Starptautiskā foruma darbā piedalījās 150 pārstāvji no 25 pasaules valstīm, un foruma noslēgumā dalībnieki pieņēma Rīgas rekomendācijas, kas tika prezentētas UNESCO Ģenerālās konferences 33.sesijas laikā. Ar šo forumu mūsu valsts sevi pieteica starptautiskajā apritē kā valsti ar bagātu kultūras mantojumu un aktīvi piedalījās Konvencijas par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu aktualizēšanā pasaulē. Līdz gada nogalei jau 30 pasaules valstis bija ratificējušas *Konvenciju par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu*, un tas nozīmē, ka šī konvencija stāsies spēkā jau 2006.gada pavasarī.

2005.gadā Latvija kļuva par vienu Pasaules mantojuma vietu bagātāka. Ar Pasaules mantojuma komitejas 29.sesijas lēmumu UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā tika iekļauts 10 valstu pieteikums par Strūves meridiāna loku, no kura divi punkti atrodas Latvijā – viens Jēkabpilī, otrs Sestu kalnā. Visa gada garumā

Nacionālā komisija ir turpinājusi darbu pie Rīgas vēsturiskā centra kā UNESCO Pasaules mantojuma vietas saglabāšanas, sniedzot gan savus atzinumus par Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības plānu, gan nodrošinot ar UNESCO Pasaules mantojuma centra ekspertu atbalstu plāna izstrādē.

Šajā gadā profesors Elmārs Grēns noslēdza savu darbību UNESCO Starpvaldību bioētikas komitejā, bet UNESCO Ģenerālās konferences 33.sesijas laikā Latvija tika ievēlēta divās jaunās starpvaldību padomēs. Turpmākos četrus gadus mūsu valsti Starptautiskā izglītības biroja (Ženēvā) padomē pārstāvēs prof. Tatjana Koķe, un prof. Juris Urtāns būs Latvijas pārstāvis Starptautiskās kampaņas Nūbijas muzeja Asuānā un Ēģiptes Civilizācijas muzeja Kairā izveidei izpildkomitejā. Savu darbu Starptautiskajā komunikāciju attīstības padomē līdz 2007.gadam turpinās prof. Imants Freibergs.

Komunikāciju un informācijas jomā 2005.gadā nozīmīgākais notikums saistāms ar Tunisā notikušo Pasaules samita par informācijas sabiedrību 2.fāzi. Latviju šajā pasaules forumā pārstāvēja plaša mūsu valsts delegācija Valsts prezidentes Vairas Vīķes Freibergas vadībā. Latvijas vēstnieks ANO misijā Ženēvā Jānis Kārklīšs vadīja sagatavošanas komitejas darbu. Gatavojoties Pasaules samitam UNESCO Nacionālā komisija sadarbībā ar īpašo uzdevumu ministra e- lietās Sekretariātu Latvijā rīkoja Informācijas sabiedrības nacionālās padomes (ISNP) paplašināto sanākumi par informācijas sabiedrības attīstības tendencēm Latvijā, kā arī par Latvijas dalību Pasaules informācijas sabiedrības samita (WSIS) Tunisā sagatavošanā.

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas pārskats par 2005.gadu sniedz ieskatu par aktivitātēm un procesiem, kurus organizējuši vai kuros piedalījušies nacionālās komisijas pārstāvji, UNESCO LNK Sekretariāta darbinieki un UNESCO LNK programmu padomju eksperti atbilstoši UNESCO LNK prioritātēm un darba plānam 2005.gadā.

UNESCO LNK darbības vispārējs raksturojums

UNESCO organizatoriskā struktūra Latvijā

UNESCO Latvijas Nacionālā komisija - 2005.gadā darbu turpināja UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas sastāvs, kurā darbojas 17 valsts un nevalstisko organizāciju deleģēti pārstāvji. UNESCO LNK prezidenta pienākumus pildīja kultūras ministre Helēna Demakova, bet UNESCO LNK viceprezidenta pienākumus pildīja izglītības un zinātnes ministre Ina Druviete.

2005.gadā notikušas divas UNESCO LNK Asamblejas - 26.janvārī un 27.septembrī.

Latvijas pastāvīgā pārstāvniecība UNESCO - pastāvīgo pārstāvniecību UNESCO Parīzē 2005.gadā vadīja Latvijas vēstnieks UNESCO un Francijas Republikā Rolands Lappuķe. Pastāvīgās pārstāvniecības vadītāja vietnieka statusā darbojas Latvijas vēstniecības Francijā 1.sekretāre Diāna Putniņa.

UNESCO LNK Sekretariāts - 2005.gadā UNESCO LNK Sekretariāts strādāja šādā sastāvā: ģenerālsekretārs Roalnds Ozols, ģenerālsekretāra vietniece Līga Grāvīte, Kultūras sektora vadītāja Irēna Kļaviņa, Zinātnes sektora vadītāja līdz 01.09.2005 Anda Šaka, pēc šī datuma Daina Šveica, ģenerālsekretāra palīgs administratīvajos jautājumos un Jaunatnes programmas vadītājs Dmitrijs Zverevs un grāmatvede Sarmīte Viļuma.

UNESCO LNK galveno programmu padomes un darba grupas - 2005.gada 27.septembrī UNESCO LNK Asamblejā tika atjaunots Zinātnes un Kultūras programmu padomju sastāvs, kā arī UNESCO programmas "Pasaules atmiņa" darba grupas sastāvs. Kultūras un Izglītības programmu padomēs darbojas 12, savukārt Zinātnes – 9 - katras nozares speciālisti. Kultūras programmu padomi vada Ingrīda Zemzare, Izglītības programmu padomi vada prof. Andrejs Rauhvargers, un Zinātnes programmu padomi vada Latvijas Zinātņu akadēmijas viceprezidents Andrejs Siliņš. UNESCO programmas "Pasaules atmiņa" darba grupā strādā 10 informācijas un komunikāciju, kā arī kultūras speciālisti Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktora Andra Vilka vadībā. 2005.gadā Izglītības un Zinātnes programmu padomes sanāca divas reizes, bet Kultūras programmu padome un "Pasaules atmiņa" darba grupa – trīs reizes. Konsultatīvā padome "Izglītība visiem" 2005. gada laikā sanāca divas reizes un vienu reizi tikās padomes darba grupas.

UNESCO asociētās skolas un klubi – 2005.gadā Latvijā turpināja darboties 25 UNESCO asociētās skolas no visiem Latvijas reģioniem un 4 UNESCO klubi – "UNESCO Jauno dabas pētnieku klubs", UNESCO klubs "Kultūra. Iecietība. Draudzība", UNESCO klubs "10 x 10" Tukumā un UNESCO klubs "UNICORNE" Ārzemju mākslas muzejā.

2005.gadā UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Sekretariātā reģistrēti 694 ienākošie dokumenti latviešu, angļu, franču, krievu un spāņu valodās. Lielākā daļa no tiem ir vēstules par UNESCO pamatdarbības jautājumiem, grāmatas, pārskati, pētījumi, nacionālo komisiju izdevumi u.c.

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas darbības popularizēšana Latvijā un pasaulē

Sagatavoja Līga Grāvīte

2005. gada laikā ir veiksmīgi iesākts darbs pie mērķtiecīgas UNESCO LNK darbības popularizēšanas Latvijā. Galvenie kanāli, kas izmantoti, lai veicinātu sabiedrības adekvātu izpratni par UNESCO LNK, ir bijuši masu mediji, UNESCO LNK mājas lapa, ASP dalībiskolas un līdzdalība ar UNESCO LNK darbību saistīto jautājumu darba grupās.

Par prioritāti tika izvēlēti specializētie un reģionālie masu mediji, jo tie ir efektīvāki konkrētu mērķauditoriju sasniegšanā. Publikāciju skaita un kvalitātes analīze liecina, ka pieaug aptverto tēmu spektrs, un rakstiem ar ietvertu negatīvu vērtējumu par UNESCO LNK lomu ir tendence samazināties. Masu mediji ir tikuši izmantoti ne tikai kā starpnieki, bet tie ir bijuši arī viena no galvenajām mērķauditorijām, veidojot izpratni par UNESCO misiju un darbību. Ir krasi samazinājies to gadījumu skaits, kad žurnālists pauž viedokli par UNESCO LNK aktivitātēm vai nostāju, balstoties tikai uz trešās puses sniegtu informāciju. 2005. gada laikā ir paaugstinājies publikāciju apjoms reģionālajā presē, kas skaidrojams ar pieaugošo aktivitāšu skaitu, kas tiek organizētas reģionos sadarbībā ar UNESCO LNK.

UNESCO LNK mājas lapa tika publicēta 2005. gada martā, tās apmeklējuma statistiska konstanti pieaug un interaktīvās funkcionalitātes ir ļāvušas iesaistīt mājas lapas apmeklētājus dialogā un sava viedokļa paušanā. UNESCO LNK mājas lapai ir vēl daudz līdz šim neizmantota potenciāla sabiedrības informēšanā par nacionālās komisijas darbību, mērķiem un UNESCO idejām.

UNESCO LNK Sekretariāta iesaistīšanās nozaru ministriju un NVO organizētās darba grupās ļāvuši paplašināt sadarbības partneru loku un veicināt UNESCO ideju plašāku izplatību. Izglītojošie semināri UNESCO ASP dalībiskolās veiksmīgi darbojas kā metodisks un saturisks atbalsts skolām, savukārt skolas ir efektīvi multiplikatori informācijas izplatīšanā tālāk vietējā sabiedrībā. ASP dalībiskolu tīkls ir viens no ļoti efektīviem līdzekļiem informācijas izplatīšanā un jauniešu iesaistīšanā, ne tikai Latvijā, bet arī starptautiskajā sadarbībā ar citām UNESCO dalībvalstīm.

2005. gadā ir turpināts darbs pie UNESCO LNK darbības popularizēšanas pasaulē. Kā vistiešākie rezultatīvie apliecinājumi ir Latvijas ievēlēšana divās starpvaldību padomēs UNESCO Ģenerālās konferences 33. sesijas laikā un Cēsu astoņsimtgades svinības ir iekļautas ar UNESCO vārdu saistīto jubileju un notikumu kalendārā 2006. - 2007. gadam. Pēc veiksmīgi noorganizēta starptautiskā foruma par nemateriālo kultūras mantojumu Rīgā, UNESCO Sekretariāts ir izteicis iniciatīvu par citu starptautisku darba grupu tikšanos organizēšanu Latvijā. Regulāri piedaloties starptautiskajos pasākumos, kur mūsu valstij bijusi iespēja popularizēt sasniegto, Latvija ir pieteikusi sevi kā intelektuālu donorvalsti, kas atspoguļojas arī faktā, ka potenciālie starptautiskie sadarbības partneri pēc savas iniciatīvas meklē sadarbības iespējas (piemēram, Britu padome Latvijā, Vācijas vēstniecība Latvijā, Korejas UNESCO Nacionālā komisija).

Latvijas starptautisko atpazīstamību veicinājis UNESCO Pasaules mantojuma komitejas 29. sesijas laikā Pasaules mantojuma sarakstā iekļautais Strūves meridiāna loks, kura divi punkti atrodas Latvijā. Īstenojot darbības popularizēšanu pasaulē, kā ļoti nozīmīgs resurss minams Latvijas vēstniecības Francijā un UNESCO devums.

Tā kā visās UNESCO LNK programmās viens no uzdevumiem ir sabiedrības informēšana un izglītošana par projekta mērķiem un rezultātiem, ikviens programmas vadītājs līdzdarbojas UNESCO LNK darbības popularizēšanā, kā arī visu projektu sadarbības partneri ir būtisks resurss, kas līdzdarbojas UNESCO LNK darbības popularizēšanā.

Pārskats par UNESCO LNK līdzdalību UNESCO galvenajās programmās

2005.gadā Latvija piedalījās visās piecās UNESCO Ģenerālās konferences 32.sesijā apstiprinātajās galvenajās programmās:

- „Izglītība”;
- „Dabas zinātnes”;
- „Sociālās un humanitārās zinātnes”;
- „Kultūra”;
- „Informācija un komunikācijas “.

Līdzās galvenajām programmām Latvija darbojās arī UNESCO starpnozaru programmās:

- UNESCO Asociēto skolu projekts;
- UNESCO Jaunatnes programma.

UNESCO LNK Izglītības programma un Asociēto skolu projekts

Sagatavoja Rolands Ozols

UNESCO LNK Izglītības programmas prioritātes 2005.gadā:

- **Atbalsts līdzdalībai ANO dekādes “Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” uzsākšanai Latvijā un Latvijas rīcības plāna izveidei.**

2005.gada 17.martā Viļņā notika Eiropas un Ziemeļamerikas reģiona dekādes oficiālais atklāšanas pasākums, kurā tika apstiprināts Viļņas rīcības plāns dekādes mērķu īstenošanai. UNESCO Ģenerālās konferences 33.sesijas laikā tika apstiprināta UNESCO stratēģija un rīcības plāns ANO dekādes “Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” mērķu sasniegšanai, ievērojot, ka ANO Ģenerālā Asambleja 2002.gadā savā rezolūcijā par dekādes vadošo aģentūru ir noteikusi UNESCO.

UNESCO LNK darbs dekādes darbības uzsākšanai tika organizēts divos rīcības virzienos:

- 1) ANO dekādes “Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” koordinēšana Latvijā atbilstoši UNESCO pieņemtajai stratēģijai.
- 2) Veidot sabiedrības izpratni par ANO dekādes “Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” mērķiem un uzdevumiem, sekmējot sabiedrības iesaistīšanos mērķu īstenošanā.

Atbilstoši šiem rīcības virzieniem, 2005.gada nogalē pēc UNESCO stratēģijas un rīcības plāna apstiprināšanas UNESCO LNK Sekretariāts ir organizējis divas ANO dekādes “Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” koordinācijas sanāksmes, piedaloties ministriju un starptautisko organizāciju pārstāvjiem.

2005.gada laikā Latvija ir piedalījies vairākās starptautiskās sanāksmēs par dekādes jautājumiem. UNESCO LNK ģenerālsēkretārs R.Ozols piedalījās UNESCO rīkotajā paneldiskusijā par dekādes jautājumiem UNESCO Ģenerālās konferences 33.sesijas laikā Parīzē, un ģenerālsēkretāra vietniece Līga Grāvīte piedalījās seminārā Vācijas pilsētā Erfurtē par ANO dekādes īstenošanu Vācijā un Eiropas un Ziemeļamerikas reģionā.

Ievērojot UNESCO LNK Sekretariāta iespējas, ir organizēts darbs UNESCO Asociēto skolu projekta ietvaros. 9 ASP skolas realizē pilotprojektus par ilgtspējīgas attīstības aspektiem un izstrādā jaunus atbalsta materiālus skolotājiem par šiem jautājumiem. UNESCO LNK Sekretariāts gada laikā ir organizējis iesaistīto skolotāju apmācības seminārus, sniedzot gan saturisku, gan metodisku atbalstu projektu īstenošanā un atbalsta materiālu izveidē.

- **Pasaules izglītības foruma (Dakāra, 2000) rīcības plāna “Izglītība visiem” īstenošana Latvijā un Baltijas jūras reģionā mūžizglītības sistēmas attīstības perspektīvā.**

Īstenojot Pasaules izglītības foruma rīcības plānu Latvijā, 2005.gadā UNESCO LNK Sekretariāts ir organizējis darbu šādos virzienos:

- 1) Konsultatīvās padomes “Izglītība visiem” darbības nodrošināšana.
- 2) Sabiedrības informēšana par globālās kustības “Izglītība visiem” mērķiem.
- 3) Latvijas līdzdalības nodrošināšana “Izglītība visiem” reģionālo aktivitāšu un projektu īstenošanā.

2005.gadā Ministru kabinetā tika apstiprināts konsultatīvās padomes “Izglītība visiem” personālsastāvs un konsultatīvā padome uzsāka savu darbu. Konsultatīvās padomes priekšsēdētāja ir izglītības un zinātnes ministre Ina Druviete un izpilddirektore profesore Tatjana Koķe. Konsultatīvās padomes sastāvā darbojas 42 valsts, nevalstisko un starptautisko institūciju un privātā sektora pārstāvji. Konsultatīvā padome 2005.gadā tikās 3 reizes un, ievērojot tās funkcijas, sniedza savus priekšlikumus izglītības politikas pamatnostādņu 2006. – 2010. gadam un mūžizglītības stratēģijas izstrādei. Konsultatīvā padome diskutēja par izglītības pieejamības paplašināšanas iespējām Latvijā un izteica atbalstu speciālās izglītības centra izveidei Latvijā.

Starptautiskās nedēļas “Izglītība visiem” laikā no 2005. gada 25. līdz 29. aprīlim, UNESCO LNK sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju organizēja sabiedrisko diskusiju “Vai skola māca dzīvot labāk?” un interneta konferenci skolu jauniešiem par izglītības jautājumiem. “Izglītība visiem” nedēļas laikā tika rīkoti arī reģionālie pasākumi Smiltēnē, Balvos un Salaspilī, bet Daugavpilī notika konference par lasīt un rakstītprasmes jautājumiem pirmskolas vecuma bērniem.

Lai nodrošinātu informācijas pieejamību par globālo kustību “Izglītība visiem”, 2005.gadā UNESCO LNK Sekretariāts ir nodrošinājis dokumentu krājuma tulkošanu un publicēšanu latviešu valodā. Materiāls ir pieejams visiem interesentiem UNESCO LNK Sekretariātā vai mājas lapā www.unesco.lv.

Starptautiski globālās kustības “Izglītība visiem” ietvaros Latvija turpināja darboties reģionālajā koordinācijas grupā kopā ar Lietuvas un Zviedrijas pārstāvjiem. 2005.gada janvārī reģionālajā koordinācijas sanāksmē tika apstiprināti 5 projekti tālākai starpvalstu sadarbībai – reģionālās mājas lapas izveide, projekts par profesionālās izglītības jautājumiem sadarbībā ar UNESCO profesionālās izglītības centru Bonnā, projekts augstākajā izglītībā par augstākās izglītības mācībspēku studiju vizītēm, projekts par pamatizglītības satura jautājumiem un projekts par mākslas izglītības nozīmi skolas emocionālās vides uzlabošanai. Aprīlī Francijas pilsētā Lionā notika starptautiska konference par pieaugušo lasīt un rakstītprasmes jautājumiem, kurā piedalījās Izglītības un zinātnes ministrijas Profesionālās izglītības attīstības nodaļas vadītāja Inta Vadone un Latvijas Pieaugušo izglītības apvienības izpilddirektore Inta Paeglīte. Decembrī Latvijas delegācija piedalījās reģionālajā “Izglītība visiem” konferencē Viļņā par pilsoniskās izglītības jautājumiem un no Lietuvas pārņēma koordinējošo lomu Baltijas jūras reģionā “Izglītība visiem” aktivitātēs.

- **Jaunatnes izglītība un pētnieciskā darbība pasaules un nacionālā kultūras un dabas mantojuma aizsardzībai.**

2005.gadā UNESCO LNK Sekretariāts savu darbību koncentrēja divos rīcības virzienos:

- 1) Pasaules kultūras mantojuma jautājumu aktualizēšana mācību procesā un atbalsta materiālu latviešu valodā izstrāde.
- 2) Jauniešu izglītošana par pasaules kultūras mantojuma saglabāšanas un attīstības jautājumiem un iesaistīšana aktīvā darbībā Latvijas kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanai.

Īstenojot šos noteiktos rīcības virzienus, UNESCO LNK Sekretariāts 2005.gadā ir organizējis 5 skolotāju apmācības seminārus UNESCO Asociēto skolu projekta ietvaros par materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas un attīstības jautājumiem. 17 Latvijas skolas īsteno pilotprojektus par pasaules kultūras mantojuma saglabāšanas jautājumiem, vienlaikus īpašu uzmanību pievēršot šo jautājumu sasaistei ar

vietējo kultūras vērtību apzināšanu un izpēti. Skolu pilotprojektu ietvaros tiek veidoti atbalsta materiāli skolotājiem par pasaules kultūras mantojuma jautājumu aktualizēšanas iespējām mācību procesā.

Lai pilnveidotu izglītības saturu par pasaules kultūras mantojumu 2005.gadā ir uzsākta sadarbība ar Izglītības satura un eksaminācijas centru par vienotu vadlīniju izstrādi Latvijā. Sadarbojoties ar Izglītības un zinātnes ministriju, Rīgas domi, Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības centru un UNESCO Pasaules mantojuma centru, ir sagatavots publicēšanai atbalsta materiāls skolotājiem par pasaules kultūras un dabas mantojumu "Pasaules mantojums jauniešu rokās". Materiālā ir izveidota atsevišķa nodaļa par Rīgu kā pasaules mantojuma vietu.

2005.gadā sadarbojoties ar VKPAI un Rīgas domi, tika organizēts konkurss 15 – 20 gadus veciem jauniešiem "Kultūras mantinieki", tādējādi izglītojot jauniešus par pasaules kultūras un dabas mantojumu un Rīgu kā pasaules mantojuma pilsētu. Konkurss notika trīs kārtās, un tajā piedalījās gandrīz 300 dalībnieki no visas Latvijas. Konkursa trešā noslēguma kārtā tika rīkota klātienē kā UNESCO Pasaules mantojuma komitejas 28.sesijas simulācija. Izstrādātie konkursa un pasaules mantojuma komitejas sesijas simulācijas materiāli būs pieejami visiem interesentiem UNESCO LNK mājas lapā.

Kopš 2004.gada turpinās skolēnu pētniecisko darbu konkurss par pasaules un Latvijas kultūras un dabas mantojuma jautājumiem. Konkursa ietvaros skolēni izstrādā pētījumus, radošos un rīcības projektus par kultūras un dabas mantojuma jautājumiem. Lai palīdzētu skolotājiem, kas vada šos projektus, 2005.gada 1.februārī UNESCO LNK Sekretariāts organizēja apmācības semināru par skolēnu pētnieciskās darbības jautājumiem.

• Citas UNESCO LNK Izglītības programmas aktivitātes

- 2005.gadā UNESCO LNK Izglītības programmu padomes priekšsēdētājs, Latvijas Rektoru padomes ģenerālsēdētājs Dr. Andrejs Rauhvarģers turpināja aktīvi darboties Lisabonas Konvencijas starptautiskajā komitejā un ENIC/NARIC diplomatzīšanas tīkla darbā.
- UNESCO LNK Izglītības programmu padomes locekle, Augstākās izglītības padomes priekšsēdētāja prof. Baiba Rivža turpina darboties UNESCO Augstākās izglītības, pētniecības un zināšanu forumā kā Eiropas un Ziemeļamerikas reģiona pārstāve.
- Profesionālās izglītības jomā ir uzsākta Eiropas caurskatāmības instrumenta Europass ieviešana. Ir izveidota mājas lapa www.europass.lv, kur ir pieejama visa veida nepieciešamā informācija. 2005.gada 1. decembrī Latvijā notika Europass uzsākšanas konference.
- 2005.gadā UNEVOC centrs ir sagatvojis Cedefop ReferNet tīklam ziņojumus par sākotnējo profesionālo izglītību Latvijā un tematisko pārskatu par profesionālo izglītību Latvijā.

UNESCO LNK Kultūras programma

Sagatavoja: Irēna Kļaviņa

UNESCO LNK Kultūras programmas 2005. gada prioritātes:

- Latvijas nemateriālās kultūras kā pasaules kultūras daudzveidības faktora saglabāšana un attīstība. Starptautiskās konferences "Mutvārdu un nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana: jaunatne, izglītība un attīstība" 2005.g. 1. – 4. jūlijā organizēšana Latvijā.
- Latvijas līdzdalība UNESCO Konvencijas par kultūras satura un māksliniecisko izpausmju daudzveidības aizsardzību izstrādes procesā.
- Rīgas vēsturiskā centra kā UNESCO pasaules mantojuma vietas saglabāšana un attīstība.
- Starptautiskā atbalsta Latvijas Nacionālās bibliotēkas projektam mobilizācija.

Latvijas nemateriālās kultūras kā pasaules kultūras daudzveidības faktora saglabāšana un attīstība. Starptautiskās konferences “Mutvārdu un nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana: jaunatne, izglītība un attīstība” 2005.g. 1. – 4. jūlijā organizēšana Latvijā.

Latvijas līdzdalība UNESCO Mutvārdu un nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas programmā un Konvencijas par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu īstenošanas darbā ir likumsakarīga, jo Latvija vienmēr UNESCO ir sevi pozicionējusi kā valsti, kurai ir bagāts nemateriālais kultūras mantojums un kā valsti, kurai ir svarīgi to apzināt, saglabāt un nodot citām paaudzēm.

2004.gada 16.decembrī spēkā stājās likums par UNESCO konvenciju par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu, un 2005.gadu Latvija uzsāka kā valsts, kas viena no pirmajām bija ratificējusi šo nozīmīgo starptautisko normatīvo dokumentu nemateriāla kultūras mantojuma saglabāšanai.

LR Kultūras ministrija sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju un citām ministrijām un atbildīgām institūcijām 2005.gadā ir uzsākusi darbu pie Rīcības plāna UNESCO konvencijas par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu īstenošanai. Tas paredz izveidot Latvijas nemateriālā kultūras mantojuma reģistru lokālo un etnisko tradīciju apzināšanai, dokumentēšanai un saglabāšanai, izveidot Latvijas nemateriālā kultūras mantojuma padomi utt.

2005.gadā turpinājās arī sadarbība ar UNESCO Igaunijas un Lietuvas nacionālajām komisijām Baltijas dziesmu un deju svētku tradīcijas, UNESCO Cilvēces mutvārdu un nemateriālā kultūras mantojuma meistardarba, saglabāšanai. Šīs sadarbības ietvaros 2005.gada februārī Tallinā notika konference “Dziesmu un deju svētku tradīcija: ideāli un īstenība”, kurā piedalījās 20 speciālisti no Latvijas, kuras laikā tika pieņemta kopīga trīs valstu rezolūcija (pieejama UNESCO LNK mājas lapā).

Ar mērķi saglabāt, attīstīt un nodot tālāk nākamajām paaudzēm dziesmu un deju svētku tradīciju LR Saeima 2005.gada jūnijā pieņēma Dziesmu un deju svētku likumu. Saskaņā ar šo likumu ir izveidota Nacionālā Dziesmu un deju svētku padome, KM sākusī darbu pie valsts programmas dziesmu un deju svētku tradīcijas saglabāšanai.

Starptautiskā foruma “Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana un pārmantošana: jaunatne, izglītība un attīstība”, kas notika Rīgā no 2005.gada 1. līdz 4. jūlijam, organizēšana bija iespēja ne tikai kopā ar citu valstu ekspertiem meklēt atbildes uz aktuāliem mantojuma saglabāšanas jautājumiem, bet bija arī iespēja pieteikt Latviju kā intelektuālu donorvalsti, kas, balstoties uz savu pieredzi un zināšanām, var dot ieguldījumu pasaules kultūras mantojuma bagātināšanā un aizsardzībā. Forumu organizēja UNESCO Latvijas Nacionālā komisija sadarbībā ar LR Kultūras ministriju un Izglītības un zinātnes ministriju.

Forumā mērķi bija:

- 1) aktualizēt un skaidrot nemateriālā kultūras mantojuma jēdzienu un nozīmi sabiedrības dzīvē, kā arī apskatīt tā saglabāšanas un pārmantošanas risinājumus kā Latvijā, tā starptautiskā vidē.
- 2) rosināt Latviju un citas UNESCO dalībvalstis izstrādāt atbilstošu ilgtermiņa valsts stratēģiju un pārvaldības sistēmu, kurā skaidri definēta nemateriālā mantojuma saglabāšanas atbildība un uzdevumi gan valsts sektoram un pašvaldībām, gan arī radīti labvēlīgu apstākļi sabiedrības iniciatīvām un līdzdalībai;
- 3) dot Latvijas ieguldījumu Konvencijas par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu ieviešanā starptautiskajā apritē, tādējādi veicinot nemateriālā kultūras mantojuma kā pasaules kultūras daudzveidības būtiskas sastāvdaļas saglabāšanu un Latvijas kā atbildīgas valsts tēla reprezentāciju.

Forumā piedalījās 149 nemateriālā kultūras mantojuma eksperti un praktiķi no 25 valstīm, tā noslēgumā tika pieņemtas rekomendāciju projekts turpmākai nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai un attīstībai, kas tika iesniegtas UNESCO Sekretariātā UNESCO Ģenerālās konferences 33. sesijas laikā.

Latvijas līdzdalība UNESCO Konvencijas par kultūras satura un māksliniecisko izpausmju daudzveidības aizsardzību izstrādes procesā.

Starptautiskā konvencija "Par kultūras izpausmju daudzveidības aizsargāšanu un veicināšanu" tika pieņemta UNESCO Ģenerālās konferences 33.sesijā 2005.gada oktobrī, kuras saturisko pamatu veido UNESCO Ģenerālās konferences 31.sesijas laikā UNESCO dalībvalstu vienbalsīgi pieņemtā Vispārējā deklarācija par kultūras daudzveidību (dokuments ir iztulkots latviski un pieejams UNESCO LNK mājas lapā www.unesco.lv).

Starptautiskā konvencija "Par kultūras izpausmju daudzveidības aizsargāšanu un veicināšanu" nosaka mērķu sistēmu, kas attiecas uz kultūras daudzveidības saglabāšanu un veicināšanu, kultūrpolitikas attīstību un starpkultūru dialoga un starptautiskās sadarbības veicināšanu, nosaka pamatprincipus, piemēram, cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošanai.

Konvencijas teksta izstrādē aktīvu līdzdalību ir ņēmuši arī Latvijas speciālisti (KM valsts sekretāra vietniece kultūrpolitikas jautājumos Dace Neiburga), piedaloties gan UNESCO organizētajās ekspertu un starpvaldību sanāksmēs, gan arī citos ar šī nozīmīgā dokumenta izstrādi saistītos pasākumos, arī ES prezidējošās valsts Lielbritānijas organizētajos saskaņošanas pasākumos.

Balsojumā UNESCO ģenerālās konferences 33.sesijā Latvija kopīgi ar citām ES 25 dalībvalstīm balsoja par šīs konvencijas pieņemšanu. KM sadarbībā ĀM jau ir sākusi darbu pie šīs konvencijas ratifikācijas procedūras.

Rīgas vēsturiskā centra kā UNESCO pasaules mantojuma vietas saglabāšana un attīstība.

UNESCO LNK darbs RVC sakarā, galvenokārt, ir bijis Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību (ratificēta LR saeimā 1997.gadā) un Vadlīniju tās īstenošanai skaidrošana gan speciālistiem, gan medijiem, gan sabiedrībai kopumā. Tam ļoti labi ir kalpojusi iepriekšējos gados atkārtoti izdotā Pasaules mantojuma konvencija latviešu valodā (pieejama UNESCO LNK mājas lapā).

Saskaņā ar likumu Par Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanu un aizsardzību UNESCO LNK ir izstrādājusi un iesniegusi Rīgas domes priekšsēdētājam, Pilsētas attīstības departamentam, Pilsētplānošanas nodaļai, kā arī Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai rekomendācijas Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības plāna 3. redakcijai. UNESCO LNK rekomendācijas sagatavotas, pamatojoties uz 2005. gada 7. oktobra UNESCO LNK Kultūras programmu padomes sanāksmes rezultātiem, ievērojot UNESCO Pasaules mantojuma komitejas 28. un 29. sesijas lēmumus par Rīgas vēsturisko centru un UNESCO – Francijas sadarbības līguma ekspertu atzinumu par Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības plānu (UNESCO/Francijas eksperti Rīgā ieradās pēc Rīgas domes aicinājuma).

Saskaņā ar UNESCO Pasaules mantojuma komitejas 28.sesijas lēmumu Latvija līdz 2005.gada 1.februārim iesniedza ziņojumu par stāvokli Rīgas vēsturiskajā centrā. Tas tika izskatīts UNESCO Pasaules mantojuma komitejas 29.sesijā Durbanā, Dienvidāfrikā, kur Latviju pārstāvēja VKPAI vadītājs Juris Dambis un Rīgas KPAI vadītājs Andis Cinis. Durbanas sesijā Pasaules mantojuma komiteja pieņēma rezolūciju par RVC, kas aicina rūpīgi izvērtēt situāciju RVC, valsts un pašvaldības institūcijām sadarbojoties, pabeigt RVC saglabāšanas un attīstības plāna izstrādi un iesniegt Pasaules mantojuma komitejai ziņojumu par paveikto līdz 2007.gada 1.februārim.

UNESCO dalībvalstīm, kas ir pievienojušās UNESCO Konvencijai par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību un kuru teritorijās atrodas Pasaules mantojuma sarakstā iekļautie kultūras un dabas pieminekļi, saskaņā ar iepriekšminētās konvencijas 29.pantu ir jāsniedz ziņojumi ar informāciju par likumdošanas un normatīvajiem aktiem, ko tās ir pieņēmušas un citām darbībām, ko tās ir veikušas, lai izpildītu šo Konvenciju. Saskaņā ar mūsu valsts likumdošanu, kas paredz, ka valsts pārvaldi kultūras pieminekļu aizsardzībā un izmantošanā realizē Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, un ņemot vērā VKPAI speciālistu augsto profesionalitāti un pieredzi, sagatavojot materiālus par Rīgas vēsturisko centru nominēšanai Pasaules mantojuma sarakstam, nacionālais koordinators šī iepriekšminētā Latvijas ziņojuma sagatavošanai ir VKPAI. Saskaņā ar PMC noteikto grafiku līdz 2004.gada decembrim Latvija bija sagatavojusi un iesniegusi ziņojuma 1.sadaļu, līdz 2005.gada novembrim tika sagatavota un iesniegta ziņojuma 2.sadaļa.

Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padome 2005.gadā ir turpinājusi darbu un UNESCO LNK pārstāvis Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomē no 2005.gada 30.marta ir ģenerālsekretārs Rolands Ozols.

Starptautiskā atbalsta Latvijas Nacionālās bibliotēkas projektam mobilizācija

UNESCO dalībvalstu līdzdalības programmas (Participation Programme) 2004. –2005. ietvaros UNESCO finansiālo atbalstu ieguva projekts Atbalsts Latvijas Nacionālās bibliotēkai. Projektu īstenoja Latvijas Nacionālās bibliotēkas atbalsta biedrība (prezidente Kārīna Pētersone) un tā ietvaros ir izveidots LNB ziedotāju reģistrs; izdots buklets latviešu un angļu valodā par LNB projektu un tā atbalstīšanas iespējām; noorganizēta akcija “Logs uz LNB projektu”; sāka izglītojošas datorspēles bērniem “Uzcel Gaismas pili” izstrāde; izveidota mājas lapa www.light.lv par LNB projektu angļu valodā; sāka akcija “Iemūžini savu vārdu Gaismas pilī”; noorganizēti semināri LNB atbalsta veicināšanai, tai skaitā līdzekļu piesaistei.

Citas UNESCO LNK Kultūras programmas aktivitātes 2005. gadā

- UNESCO Pasaules mantojuma komitejas 29.sesijā 2005.gada jūlijā Pasaules mantojuma sarakstā tika iekļauts Strūves meridiāna loks. Strūves meridiāna loka divi punkti (Sestukalns un Jēkabpils) atrodas Latvijā.
- Turpinās UNESCO Kaukāza projekta īstenošana (Igaunijas, Lietuvas, Latvijas un Armēnijas, Azerbaidžānas un Gruzijas pasaku tulkošana, ilustrēšana un grāmatas izdošana).
- UNESCO Ģenerālās konferences 33. sesijā apstiprināta Cēsu astoņsimtgades svinību iekļaušana ar UNESCO vārdu saistīto jubileju un notikumu kalendārā 2006. - 2007. gadam.

UNESCO LNK Informācijas un komunikāciju programma

Sagatavoja: Irēna Kļaviņa

UNESCO LNK Informācijas un komunikāciju programmas 2005. gada prioritātes:

- **Atbalsts Pasaules informācijas sabiedrības samita 2.fāzes sagatavošanas pasākumiem Latvijā.**

Sadarbībā ar Īpašo uzdevumu ministra e-lietās Sekretariātu 2005.gada 9.februārī tika organizēta Informācijas sabiedrības nacionālās padomes (ISNP) paplašinātā sanāksme par informācijas sabiedrības attīstības tendencēm Latvijā, kā arī par Latvijas dalību Pasaules informācijas sabiedrības samita (WSIS) Tunisā sagatavošanā. Sanāksmē piedalījās Ministru prezidents Aigars Kalvītis, kultūras ministre, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas prezidente Helēna Demakova, Latvijas Informācijas tehnoloģiju un telekomunikāciju asociācijas prezidents Imants Freibergs, Īpašu uzdevumu ministrs e-pārvaldes lietās Jānis Reirs un ministra sekretariāta vadītāja Ina Gudele, Latvijas vēstnieks ANO Ženēvā Jānis Kārklīšs, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes loceklis Edvīns Karnītis, LITTA valdes loceklis Andrejs Vasiļevs un vēl 30 informācijas un komunikācijas nozares pārstāvji. Sanāksmes laikā tika izskatīta un pieņemta rezolūcija par ANO Pasaules informācijas sabiedrības samita Deklarācijas un Rīcības plāna īstenošanu Latvijā (pieejama UNESCO LNK mājas lapā).

- **Latvijas sekmīgas līdzdalības nodrošināšana UNESCO Starptautiskajā Komunikāciju attīstības programmas padomē.**

UNESCO 32.ģenerālkonferences (2003.g. 29.septembrī - 17.oktobrī) laikā notikušajās vēlēšanās Starptautiskajā komunikāciju attīstības komitejā (IPDC) tika ievēlēts Prof. *Imants Freibergs*, LITTA prezidents. Latvijas mandāts darbībai šajā padomē turpināsies līdz 2007.gadam. Saskaņā ar noteikumiem Starptautiskās komunikāciju attīstības programmas galvenie uzdevumi ir brīvu un daudzveidīgu plašsaziņas līdzekļu attīstība, veicinot demokrātiju un mediju cilvēkresursu attīstību. 2005. gadā nenotika neviens komitejas sanāksme.

Citas UNESCO LNK Informācijas un komunikāciju programmas aktivitātes 2005. gadā

- UNESCO LNK loceklis un LNB direktors Andris Vilks joprojām ir viens no 14 pasaules ekspertiem UNESCO Starptautiskajā ekspertu komisijā programmai "Pasaules atmiņa".

- Ir uzsākta Igaunijas, Latvijas un Lietuvas sadarbība, lai šīs programmas ietvaros Pasaules atmiņas reģistram sagatavotu pieteikumu "Baltijas ceļš".

UNESCO LNK Zinātnes programma

Sagatavo Daina Šveica

UNESCO LNK Zinātnes programmas 2005. gada prioritātes:

- Ūdens resursu un ekosistēmas kvalitātes saglabāšana un apsaimniekošana.
- Latvijas sekmīgas līdzdalības nodrošināšana UNESCO Starpvaldību bioētikas komitejā

Ūdens resursu un ekosistēmas kvalitātes saglabāšana un apsaimniekošana

1. Kopā ar LLU 2005. gada 18. martā noorganizēta zinātniski praktiskā konference "Vides un ūdenssaimniecības problēmas". Konference veltīta ANO Pasaules Ūdens dienas atzīmēšanai – 22.03.2005. Konferencē piedalījās speciālisti no LR Vides aizsardzības ministrijas, LR Zemkopības ministrijas, Jelgavas pilsētas un rajona pašvaldībām, kā arī LLU studenti, maģistranti un doktoranti.

2. Tiek turpināti zinātniskie pētījumi, kas saistīti ar UNESCO IHP programmas VI etapu (Phase VI – 2002-2007) izpildi, un Latvijā šie pētījumi saistīti ar:

- klimata izmaiņām un to varbūtējo ietekmi uz Latvijas ūdens resursiem;
- ūdens resursu pārvaldīšanas principiem un modeļu izstrādēm Lielupes baseinam.

Problēmas un neatbildētie jautājumi par ūdens resursu apsaimniekošanu pēc upju sateces baseinu principa pareizējā periodā ir ļoti aktuāli. Lai pieņemtu lēmumus gadījumos, kad upēs vai citās ūdens tilpnēs ieplūdušas vielas, kas būtiski pasliktina vai izmaina ūdens kvalitāti un apdraud ūdenī dzīvojošās zivis un citus hidrobiontus, nepieciešama informācija par notiekošo un attiecīga rīcība praktisku pasākumu veikšanai. Šai procesā lieti noder LLU aģentūras "Ūdenssaimniecības un zemes zinātniskā institūta" izstrādātais matemātiskais modelis, kas dod iespēju rast risinājumus daudzām problēmām, kas saistītas ar ūdens resursu izmantošanas novērtējumu.

3. UNESCO Līdzdalības programmas (PP) projekta (2004 – 2005) "Ūdens resursu un vides ilgtspējīgas attīstības procesu kompleksais novērtējums Sedas purva teritorijai" (ZBR) īstenošana.

Projekta realizācijā piedalās Latvijas Universitātes Bioloģijas institūta, LLU aģentūras "Ūdenssaimniecības un zemes zinātniskā institūta" un Ziemeļvidzemes Biosfēras rezervāta speciālisti. Atskaites periodā ir veikta materiālu apkopošana par iepriekšējos gados veiktiem pētījumiem Sedas purva teritorijā, kā arī izdarīti lauku novērojumi, attiecīgu paraugu ievākšana dažādās attīstības stadijās esošajos uzpludinātajos kūdras laukos un to analīze. Veikti Sedas upes baseina hidroloģiskie pētījumi, datu ieguve un analīze. Tiek izstrādāti plānojuma varianti par tālākiem ūdenstilpju attīstības scenārijiem. Notiek atskaites un attiecīgu prezentācijas materiālu sagatavošana. Projekts jāiesniedz LNK līdz 2006. gada februārim, lai tālāk nosūtītu uz UNESCO.

4. Lai saglabātu piekrastes ekosistēmu un tīru vidi, tiek attīstīta un paplašināta starptautiskā sadarbība LU UNESCO "Ilgtspējīgas piekrastes attīstības katedras" atpazīstamībai Eiropā. Tādejādi, UNESCO 2005. gadā turpinājās starptautiskā sadarbība reģionālajos projektos ar dažādiem Eiropas reģioniem un universitātēm Dānijā (Stoerstromas grāfisti) par sadarbības tīkla veidošanu ilgtspējīgas piekrastes tūrisma veicināšanai; Spānijā ar Katalonijas municipalitāti un Barselonas universitāti par piekrastes teritoriju ilgtspējīgas attīstības novērtējumu Eiropā; ar Turku Universitāti Somijā, īstenojot trīs gadu sadarbības projektu, kas aizsākās 2004.g. un turpināsies līdz 2006.g. uzmanību pievēršot atbalsta sniegšanu telpiskās vides informācijas integrācijai un izplatīšanai

5. Notiek pastāvīga Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta (ZBR) zinātniskā izpēte, lai saglabātu tā biosfēru visplašākajā izpratnē, ietverot augu un dzīvnieku valsti, veicot arheoloģiskos pētījumus, pazemes ūdeņu un ūdens baseinu, purvu izpēti un ūdens kvalitātes novērtēšanu. ZBR ir ieviesta monitoringa sistēma. Notiek sabiedrības izglītošanas darbs, jaunu metodisku un mācību grāmatu izdošana skolām.

Latvijas sekmīgas līdzdalības nodrošināšana UNESCO Starpvaldību bioētikas komitejā un Starptautiskā Biomedicīnas un biotehnoloģijas centra starptautiskās atpazīstamības veicināšana.

1. Profesors E. Grēns arī 2005. gadā piedalījās UNESCO Starpvaldību Bioētikas komitejas (IGBC) sēdēs un Starptautiskās Bioētikas komitejas (IBC) apvienotajās sēdēs Parīzē, kuras ietvaros tika apspriesta UNESCO deklarācijas “Universal Norms on Bioethics” projekta nobeiguma versijas izstrādāšana, kura tika pieņemta UNESCO 33. Ģenerālajā konferencē Parīzē 2005. gada oktobrī. Pēc 2005. gada UNESCO 33. Ģenerālās konferences beidzas profesora E. Grēna darbība viceprezidenta amatā UNESCO Starpvaldību Bioētikas komitejā (IGBC). Līdz ar to kā LNK, tā arī Zinātnes grupai būtu svarīgi, lai profesores V. Klušas kandidatūra tiktu apstiprināta UNESCO Starptautiskās Bioētikas komitejas (IBC) jaunajā sastāvā.

2. 2005.gada vasarā no 5.-18. jūnijam Rīgā notika starptautiskie praktiskie un lekciju kursi – vasaras skola par tēmu "Aktuāla pieeja genoma analīžu pielietošanai medicīnā" ("Modern Approach in Genome Analysis for Medical Application"). Kā svarīgs rādītājs atzīmējams fakts, ka šis starptautiskais pasākums iekļauts oficiālajā UNESCO 2005. gada mācību kursu sarakstā.

Citas UNESCO LNK Zinātnes programmas aktivitātes 2005. gadā.

1. 2005.g. 18. maijā Latvijas Zinātņu akadēmijā ar svinīgu ceremoniju noslēdzās konkurss par L'ORÉAL Latvijas stipendijām “Sievietēm Zinātnē”. Pasākuma patronese bija Valsts Prezidente Vaira Vīķe –Freiberga un šis pasākums tika organizēts ar UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas un Latvijas Zinātņu akadēmijas atbalstu. Latvija šogad piepulcējās tām valstīm, kurām starptautiskā L'ORÉAL un UNESCO kopprojekta “Sievietēm Zinātnē” ietvaros tiek piešķirtas nacionālās stipendijas. Gada stipendijas, katra no tām 2500 Ls apmērā, paredzētas zinātnisko pētījumu veikšanai dzīvības zinātņu un materiālzinātņu jomā jomā vienam gadam. Stipendijas tika piešķirtas Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes Farmācijas nodaļas asociētajai profesorei Rutai Muceniecei un divām zinātniecēm no Latvijas Universitātes Biomedicīnas pētījumu un studiju centra – vadošajai pētniecei Aijai Linē un pētniecei Annai Zajakinai.

2. Aktīvu darbību, iesaistot ap 200 skolēnu no dažādām Latvijas skolām, turpina UNESCO Jauno dabas pētnieku klubs, kas darbojas MAB programmas ietvaros. Latvijas skolēnu delegācija piedalījās Sankt-Pēterburgā 22.03.2005. – 29.03.2005.g. XXIX Starptautiskā Skolēnu ķīmijas zinātniskā konferencē. UNESCO Jauno dabas pētnieku klubs katru gadu rīko Ziemas Universitāti, ikmēneša lekcijas par zinātnes problēmām, kuras lasa atsevišķu zinātņu nozaru profesori no Latvijas augstskolām. Ziemas Universitātes ietvaros tika organizēta jauno dabas pētnieku zinātniski pētniecisko darbu skate.

UNESCO LNK Jaunatnes programma

Sagatavoja Dmitrijs Zverevs

Apzinoties to, ka jauniešu loma pasaules un nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas un aizsardzības jautājumos ar katru gadu arvien pieaug, kā arī to, ka jauniešu iesaistīšana problēmu risināšanā nav attiecināma uz nākotnes jauno paaudzi, bet šodienas jauniešiem, Starptautiskajā forumā “Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana un pārmantošana: jaunatne, izglītība un attīstība” jauniešiem tika atvēlēta svarīga loma. Viņi piedalījās diskusijās un darba sesijās kā vienlīdzīgi eksperti kopā ar pasaules kultūras politikas, kultūras pārmantošanas vai informācijas sabiedrības speciālistiem un darbojās kā foruma protokolisti. Taču jauniešu galvenais uzdevums bija sniegt savu gala ziņojumu “Mutvārdu un nemateriālais kultūras mantojums – būt vai nebūt?” paneldiskusijā, kuru vadīja izglītības un zinātnes ministre Prof. I. Druviete.

Lai padziļinātu Starptautiskā foruma Jauniešu sadaļas dalībnieku izpratni par nemateriālā kultūras mantojuma jautājumiem un koordinētu viņu darbu, 2005. gada aprīlī tika organizēts Baltijas jūras reģiona sagatavošanas seminārs. Forumā darbā piedalījušies arī vairāki projekta „Jaunatnes dalībnieki” dalībnieki.

2005. gadā UNESCO LNK Sekretariāts organizēja konkursu UNESCO Jauno profesionāļu programmā. Saskaņā ar noteikumiem tika paredzēts pieņemt darbam UNESCO Sekretariātā 10 jaunos profesionāļus no visas pasaules, kuriem būs iespēja strādāt organizācijā un papildināt savas zināšanas tās darbības jomās. UNESCO LNK izsludinātās konkursa nacionālās kārtas ietvaros tika saņemti 12 pieteikumi, 2 no kuriem tika virzīti uz atlases otro kārtu izskatīšanai UNESCO Sekretariātā. Konkurencē ar 355 citiem pieteikumiem no visas pasaules, neviens kandidāts no Latvijas otrajā kārtā netika izvirzīts intervijai ar Sekretariāta darbiniekiem.